

**UCHWAŁA NR XLIII/474/2014
RADY MIEJSKIEJ W TOSZKU**

z dnia 26 marca 2014 r.

w sprawie przyjęcia rocznego sprawozdania za 2013 rok z realizacji Gminnego Programu Wsparcia Rodziny na lata 2013 – 2015 wraz ze wskazaniem potrzeb

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2013 r. poz. 594 z późn. zm.) oraz art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2013 r. poz. 135 z późn. zm.)

Rada Miejska w Toszku

postanawia

§ 1. Przyjąć roczne sprawozdanie za 2013 rok z realizacji Gminnego Programu Wsparcia Rodziny na lata 2013 – 2015 wraz ze wskazaniem potrzeb, stanowiące załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Toszka.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Toszku

Ireneusz Kokoszka

Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr XLIII/474
Rady Miejskiej w Toszku
z dnia 26 marca 2014r.

**Ośrodek Pomocy Społecznej
w Toszku**

**ROCZNE
SPRAWOZDANIE ZA 2013 ROK
Z REALIZACJI
GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY
NA LATA 2013 – 2015
WRAZ ZE WSKAZANIEM POTRZEB**

Opracował:

*Ośrodek Pomocy Społecznej
w Toszku*

.....

Zatwierdził

*Toszek
Marzec 2014 r.*

Spis treści

SPIS TREŚCI2

Wstęp

Naturalnym środowiskiem życia każdego człowieka jest rodzina, w której to nabywa podstawowych umiejętności życiowych, kształtuje osobowość i charakter, uczy się zaspokajania potrzeb własnych i innych osób, kształtuje postawę wobec świata. Otaczany troską w bezpiecznych warunkach uczy się zasad współżycia społecznego, wzrasta do odpowiedzialności społecznej.

W wyniku różnych sytuacji, funkcjonowanie rodziny jako podstawowej komórki społecznej może być zaburzone. W sytuacjach utraty rodzica/rodziców, niewypełniania przez nich należycie obowiązków opiekuńczych, napotykanym trudności, braku pomocy i wsparcia z zewnątrz, rodzina może ulec rozpadowi, czego konsekwencje najczęściej odczuwają dzieci, przenosząc niejednokrotnie bagaż złych doświadczeń na kolejne pokolenia.

Z myślą o rodzinach z Gminy Toszek został opracowany Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2013 – 2015. Program ten ma za zadanie wzmacniać rodziny i przeciwdziałać ich rozpadowi poprzez wspieranie ich w poszczególnych elementach życia społecznego, jak również wspomagać powrót do należytego wypełniania obowiązków wynikających z posiadania dzieci.

W obecnych czasach coraz więcej zagrożeń czyha na rodziny, systematycznie powodując oddalanie się jej członków od siebie. Migracje zawodowe często przedłużające się do wielu lat, powodują rozpadanie się relacji emocjonalnych pomiędzy członkami rodziny. Dochodzi do tego niestabilność finansowa, która generuje stres i kumulację przeżywania negatywnych emocji.

Konsekwencją powyższego niejednokrotnie jest rozpad relacji rodzinnej. Ostatecznie, rozwód lub rozejście się partnerów życiowych wiąże się z koniecznością opuszczenia mieszkania przez jednego z nich. Angażuje to dodatkowe środki finansowe, komplikując życie rodzinne, które często dzieli potomstwo między mamę i tatę.

Z badań wynika, że zdecydowanie gorsze wspomnienia z dzieciństwa mają osoby wychowywane w rodzinach alkoholowych i/lub przemocowych. Nierzadko dochodzi do tego bezrobocie czy ubóstwo. O takie rodziny w sposób szczególny dba Państwo, zabezpieczając niepełnoletnie dzieci w pieczy zastępczej, do czasu poradzenia sobie rodziców z trudnościami. Takie rodziny potrzebują dużego wsparcia ze strony instytucji w pokazaniu kierunku rozwoju, działania, naprawienia błędów. Ważna jest tu świadomość, że takie działania jak zabezpieczenie dziecka są rozwiązaniem tymczasowymi, trwającymi do momentu poradzenia sobie rodziców z problemami. Tylko w wyjątkowych sytuacjach, gdy z różnych przyczyn rodzice nadal nie angażują się w naprawienie swojej trudnej sytuacji życiowej, prawa rodzicielskie nad dzieckiem mogą zostać ograniczone lub całkowicie odebrane.

Wspomniane wyżej trudności w wypełnianiu funkcji rodziny, to nie jedyne zagrożenia. Rozwijający się świat na bieżąco dostarcza kolejnych powodów, które mogą

wpływać negatywnie na rodzinę. Uchwała nr XXXV/337/2013 Rady Miejskiej w Toszku z dnia 28 sierpnia 2013 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2013 – 2015 ma na celu stworzenie jak najlepszych warunków dla dzieci i rodzin, których prawidłowe funkcjonowanie może być zagrożone.

Ewaluacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2013 – 2015

Monitoring i ewaluacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2013 – 2015 zakłada przygotowywanie cyklicznych raportów (corocznych sprawozdań) dotyczących realizacji działań.

Celem głównym określonym w Programie jest

Udzielanie kompleksowej pomocy i wsparcia rodzinom z gminy Toszek w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczych i wychowawczych.

Drogą do osiągnięcia powyższego są również określone w Programie, cele szczegółowe:

- a) Rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin przeżywających trudności,
- b) Organizacja i prowadzenie placówek wsparcia dziennego w formie świetlic opiekuńczo – wychowawczych, ognisk wychowawczych lub klubów i kół zainteresowań,
- c) Poszerzenie świadomości mieszkańców Gminy o możliwych formach pomocy realizowanych przez OPS,
- d) Poprawa funkcjonowania rodzin dysfunkcyjnych,
- e) Wspieranie rodzin w kryzysie,
- f) Realizacja wszelkich innych działań w obszarze wspierania rodziny

W nawiązaniu do wymienionych celów, został określony plan działania. Obejmuje on:

- 1. Prowadzenie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego w ramach działalności Punktu Pomocy Rodzinie
- 2. Prowadzenie terapii/psychoterapii
- 3. Objęcie rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi asystenturą
- 4. Profesjonalizacja kadry pracującej z dzieckiem i rodziną
- 5. Tworzenie i rozwój świetlic opiekuńczo – wychowawczych, kół zainteresowań, klubów lub ognisk
- 6. Udział w udzielaniu wsparcia finansowego rodzinom
- 7. Współfinansowanie pobytu dziecka w zastępczych formach opieki
- 8. Organizacja klubu mam – punktu samopomocowego wspierającego funkcje opiekuńczo – wychowawcze

2. Zadania zrealizowane w 2013 roku

2.1. *Punkt Pomocy Rodzinie*

Gmina Toszek prowadzi specjalistyczne poradnictwo, którego wykonawcą jest Ośrodek Pomocy Społecznej. W jego strukturach uruchomiony został Punkt Pomocy w Rodzinie, zlokalizowany w pobliżu siedziby tut. Ośrodka (ul. Rynek 4, Toszek). Osoby borykające się z trudnościami różnego rodzaju mogą tam bezpłatnie skorzystać ze specjalistycznej konsultacji według harmonogramu dostępnego na stronie internetowej. Konsultacji udzielają: pedagog, terapeuta uzależnień oraz radca prawny.

W 2013 roku konsultacje prawne dotyczyły głównie spraw rozwodowych, majątkowych spowodowanych problemem nadużywania alkoholu, oraz procedur uruchamianych w sytuacji przemocy w rodzinie. Zgłaszający się otrzymywali poradę prawną także w zakresie prawa pracy i prawa karnego. W ciągu 2013 roku miały miejsce 279 porady dla 79 klientów.

2.2. *Terapia/psychoterapia*

W ramach Gminnego Programy Profilaktyki, Przeciwdziałania i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Narkomanii oraz Przemocy w Rodzinie w Gminie Toszek na 2013 rok w Ośrodku Pomocy Społecznej w Toszku, mieszkańcy Gminy mogą bezpłatnie korzystać z konsultacji z certyfikowanym specjalistą psychoterapii uzależnień. W 2013 roku na spotkania z terapeutą leczenia uzależnień zgłosiły się osoby uzależnione od alkoholu, współuzależnione oraz osoby doświadczające przemocy domowej. Konsultacje rozpoczęły się w kwietniu minionego roku.

Ilość osób korzystających z konsultacji z terapeutą leczenia uzależnień w 2013 roku			
Miesiąc	Osoby uzależnione od alkoholu	Osoby współuzależnione	Osoby doświadczające przemocy domowej
Kwiecień	5	1	0
Maj	4	0	1
Czerwiec	4	2	1
Lipiec	3	1	0
Sierpień	3	2	2
Wrzesień	5	0	0

Październik	4	2	2
Listopad	4	1	1
Grudzień	4	0	0

2.3. *Asystent rodziny*

Asystent rodziny to według ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2011 Nr 149 poz. 887 z późn. zm.) osoba, która przydzielana jest rodzinie, gdy ta napotkała trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Pracuje bezpośrednio w miejscu zamieszkania klienta lub w miejscu przez niego wskazanym, przyczyniając się do poprawy sytuacji problemowej w zakresie socjalnym, psychologicznym, wychowawczym. Dzięki takiej współpracy, klient może zwiększyć swoją aktywność społeczną, być lepiej zmotywowanym do podejmowania działań zawodowych oraz wszystkich innych prowadzących do poprawy sytuacji życiowej własnej oraz jego rodziny.

Od połowy 2013 roku w Ośrodku Pomocy Społecznej zatrudnionych było dwóch asystentów rodziny w niepełnym wymiarze czasu pracy. Obie osoby realizowały swoje obowiązki, pracując na pół etatu w zadaniowym systemie czasu pracy. Pozwalało to na zapewnienie klientowi kompleksowej pomocy bez względu na dni i godziny funkcjonowania tut. Ośrodka. Dotychczasowe doświadczenie pokazywało, iż sytuacje kryzysowe zazwyczaj miały miejsce w godzinach popołudniowych lub w weekendy. Dzięki takiemu rozwiązaniu, asystent rodziny był dostępny wtedy, gdy klient tego najbardziej potrzebuje.

W 2013 roku na terenie Gminy Toszek, pomocą asystenta rodziny objętych zostało 18 rodzin. Są to środowiska charakteryzujące się m. in. dysfunkcjami w spełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, brakiem zaradności życiowej, uzależnieniami, bezrobociem, wieloma zobowiązaniami finansowymi, problemami zdrowotnymi, w tym psychicznymi. W tych rodzinach urodziło się łącznie 51 dzieci (do 18 roku życia), z czego 10 z nich znajduje się w pieczy zastępczej, a w stosunku do 12 rodzice zostali pozbawieni władzy rodzicielskiej.

Wśród działań, jakie podjęli asystenci, możemy wyróżnić:

1. pomoc w znalezieniu punktów świadczących pomoc specjalistyczną w formie konsultacji, poradnictwa, mediacji lub terapii,
 2. utrzymywanie stałego kontaktu z klientem,
 3. towarzyszenie mu w codziennym funkcjonowaniu,
 4. udzielanie wsparcia w sytuacjach tego wymagających
 5. interweniowanie, gdy zagrożone jest życie lub zdrowie klienta lub jego rodziny.
- Asystent rodziny zobligowany jest także do utrzymywania kontaktu z instytucjami zaangażowanymi w sprawy podopiecznych, w tym z Policją, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, sądami, pracownikami socjalnymi itp.

Według wspomnianej wcześniej ustawy, „do zadań asystenta rodziny należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i konsultacji z pracownikiem socjalnym, o którym mowa w art. 11 ust. 1;
- 2) opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;
- 3) udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- 4) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
- 5) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
- 6) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
- 7) wspieranie aktywności społecznej rodzin;
- 8) motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;

- 9) udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
- 10) motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
- 11) udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
- 12) podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- 13) prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
- 14) prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
- 15) dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku, i przekazywanie tej oceny podmiotowi, o którym mowa w art. 17 ust. 1;
- 16) monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
- 17) sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
- 18) współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
- 19) współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą, o których mowa w art. 9a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy), lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną”.

W tabeli znajdującej się poniżej ujęto dwa rodzaje danych liczbowych – ilość spotkań asystenta z rodziną objętą wsparciem oraz ilość godzin przepracowanych przez asystenta w związku z wykonywaniem swoich obowiązków w sprawach dotyczących poszczególnych rodzin.

Ilość przepracowanych przez asystentów godzin i spotkań z rodzinami w pierwszym półroczu 2013 roku
--

¹ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2011 Nr 149 poz. 887 z późn. zm.)

Rodzina	Styczeń		Luty		Marzec		Kwiecień		Maj		Czerwiec – URLOP W.	
	Ilość spotkań	Ilość godzin	Ilość spotkań	Ilość godzin	Ilość spotkań	Ilość godzin	Ilość spotkań	Ilość godzin	Ilość spotkań	Ilość godzin	Ilość spotkań	Ilość godzin
AR/1/2012	0	0	1	13	0	0	0	0	0	0	0	0
AR/2/2012	2	12,5	5	15	4	16	0	0	0	0	0	0
AR/3/2012	4	23	4	10	6	17,5	5	19	5	13,5	0	0
AR/4/2012	1	18	4	9	3	14,5	5	21	2	12,5	0	0
AR/5/2012	2	15	7	16	5	18	5	13,5	5	15	0	0
AR/6/2012	4	26,5	14	17	0	0	10	10,5	-	-	-	-
AR/7/2012	2	14	4	10,5	4	18	5	15	6	13,5	0	0
AR/8/2012	0	0	3	12	2	17,5	4	9	4	18	0	0
AR/9/2012	0	0	3	14,5	2	12	1	6	1	19	0	0
AR/10/2012	1	16	3	9	3	15	5	15,5	3	17	0	0
AR/11/2012	2	21	3	15	4	13	2	13,5	1	12,5	0	0
AR/12/2012	2	20	4	9	3	16,5	1	12	1	11,5	-	-
AR/13/2012	3	10	0	0	0	0	4	13	2	12,5	0	0
AR/14/2012	0	0	2	10	5	10	3	20	2	15	0	0
AR/15/2013	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
AR/16/2013	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
AR/17/2013	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
AR/18/2013	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
RAZEM	23	176	57	160	41	168	50	168	32	160	0	160

Ilość przepracowanych przez asystentów godzin i spotkań z rodzinami w drugim półroczu 2013 roku												
Rodzina	Lipiec		Sierpień		Wrzesień		Październik		Listopad		Grudzień	
	Ilość spotkań	Ilość godzin	Ilość spotkań	Ilość godzin	Ilość spotkań	Ilość godzin	Ilość spotkań	Ilość godzin	Ilość spotkań	Ilość godzin	Ilość spotkań	Ilość godzin
AR/1/2012	0	0	6	16	5	11	6	13	4	10	5	14
AR/2/2012	6	22	8	10	6	14,5	4	13	5	12	4	9
AR/3/2012	6	19	10	13	7	13,5	8	12	6	9,5	6	10
AR/4/2012	5	24	12	12	6	11,5	6	13	4	9	4	9,5
AR/5/2012	7	16	5	14	3	14	6	12	5	10,5	3	8,5
AR/6/2012	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
AR/7/2012	7	24	5	14	6	10	7	11	6	12	5	10
AR/8/2012	7	20	5	16	4	12	5	10	3	16	4	11
AR/9/2012	0	0	0	0	0	0	3	10	4	8,5	3	9,5
AR/10/2012	5	19	7	18	4	14	4	13	3	9	6	11,5
AR/11/2012	0	0	4	16	3	12	6	10	4	9	3	6,5
AR/12/2012	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
AR/13/2012	2	18	5	14	6	16,5	7	11	8	9	3	10,5
AR/14/2012	7	22	5	12	3	12	6	13	0	0	0	0
AR/15/2013	-	-	5	13	4	15	5	8,5	5	9,5	3	10
AR/16/2013	-	-	-	-	-	-	6	11	2	8,5	4	12,5
AR/17/2013	-	-	-	-	7	12	6	13	5	11	3	13,5
AR/18/2013	-	-	-	-	-	-	3	10,5	7	8,5	5	14
RAZEM	52	184	77	168	64	168	88	184	71	152	61	160

2.4. Profesjonalizacja kadry pracującej z dzieckiem i rodziną

Obszar pracy z rodziną ciągle się zmienia, tak jak zmieniają się uwarunkowania życia społecznego. Aby właściwie świadczyć pomoc i wsparcie dla rodzin zagrożonych lub już

dotkniętych dysfunkcjami w spełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, kadra musi stale podwyższać swoje kwalifikacje zawodowe, tak by jak najlepiej wypełniać swoje obowiązki.

Pracownicy Sekcji Wsparcia Rodziny, Profilaktyki i Programów Celowych Ośrodka Pomocy Społecznej w Toszku w 2013 roku brali udział w szkoleniach organizowanych przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego w Katowicach. Były to:

- „Superwizja w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie”, którego program obejmował m. in. Gminny system przeciwdziałania przemocy w rodzinie – interdyscyplinarne podejście do problemu i współpraca służb; Superwizja w pomocy interwencyjnej; Superwizja w pomocy psychologicznej; Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

- „Praca z osobą uzależnioną i jej rodziną”, którego bloki tematyczne to m. in. Uzależnienie, nadużywanie, używanie szkodliwe – jak rozpoznać?; Zasady i strategie działań wobec osoby z problemem alkoholowym i narkotykowym; Znaczenie pomocy postrehabilitacyjnej; Rodzina i uzależnienie – ujęcie systemowe; Charakterystyczne trudności w kontakcie z rodzinami; Jak i gdzie można pomóc rodzinie?

W Regionalnym Ośrodku Metodyczno – Edukacyjnym Metis w Katowicach, pracownicy brali udział w szkoleniu „Zmiana jest możliwa – kurs podstawowy w zakresie Podejścia Skoncentrowanego na Rozwiązaniach. Jego program obejmował m. in.: strategię rozwiązywania problemów, podstawowe założenia Podejścia Skoncentrowanego na Rozwiązaniach, etapy budowania rozwiązań, podstawowe techniki i strategie stosowane w praktyce.

W 2013 roku z inicjatywy Ośrodka Pomocy Społecznej w Toszku odbyły się dwa szkolenia w Urzędzie Miejskim w Toszku. Pierwsze z nich adresowane było do kadry pedagogicznej – „Strategie pracy w obszarze pomocy dzieciom w rodzinie alkoholowej. Profilaktyka w środowisku, szkole, rodzinie – strategie pomocy”. Wśród omówionych podczas warsztatu treści znalazły się: wpływ uzależnienia na funkcjonowanie rodziny, fazy przystosowania do życia w rodzinie alkoholowej, cechy i konsekwencje zdrowotne życia w rodzinie, możliwości pomocy dziecku w rodzinie alkoholowej, mechanizmy rządzące systemem rodzinnym, tworzenie lokalnego systemu wsparcia oraz profilaktyka – diagnoza potrzeb.

Drugie szkolenie, przeznaczone dla pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w Toszku oraz członków Miejsko – Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, nosiło tytuł „Strategie pracy w obszarze uzależnienia, współuzależnienia, pomocy dzieciom w rodzinie alkoholowej. Motywowanie do zmiany destrukcyjnych zachowań”. Zawartość merytoryczna obejmowała: system leczenia odwykowego w kraju, obszary oddziaływań komisji, rodzinę z problemem alkoholowym, mechanizmy rządzące systemem rodzinnym, ćwiczenia podstawowych umiejętności budowania kontaktu pomocowego, wiedzę na temat specyfiki kontaktu z osobą uzależnioną i współuzależnioną oraz ćwiczenie umiejętności motywowania do zmiany.

Ponadto, pracownicy uczestniczyli w szkoleniu prawnym pt. „Procedura Niebieskie Karty”, którego organizatorem był Ośrodek Informacji Prawnej Grzegorz Wrona. Wśród omawianych elementów znalazły się: zasady wszczęcia procedury, wymiany informacji i dokumentów, ochrona danych osobowych, relacja procedury do prawa karnego.

2.5. Placówki wsparcia dziennego

Rodzaj działań placówki wsparcia dziennego reguluje ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2011 Nr 149 poz. 887 z późn. zm.).

Według niej placówka ta zapewnia organizację czasu wolnego dzieci i młodzieży w atrakcyjny dla nich sposób, idący w parze z oddziaływaniem profilaktycznym i zainteresowaniami uczestników. Zajęcia powinny mieć różnorodną formę: ruchową, stolikową, dydaktyczną oraz powinny obejmować pomoc w odrabianiu zadań domowych lub wyrównywanie braków w nauce szkolnej. Powyższe z sukcesem realizowane jest w placówkach wsparcia dziennego, prowadzonych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Toszku. Organizacja i sposób prowadzenia placówek jako elementu Gminnego Programu Profilaktyki, Przeciwdziałania i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Narkomanii oraz Przemocy w Rodzinie w Gminie Toszek na rok 2013, jest zgodne z „Rekomendacjami do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2013 roku”, które wydawane są corocznie przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Warszawie.

W Gminie Toszek funkcjonuje 8 placówek wsparcia dziennego – jedna w Toszku, pozostałe w okolicznych sołectwach. Każda z nich działa raz w tygodniu przez 3 godziny (z wyłączeniem dni świątecznych), tj.: w poniedziałek w Toszku w godzinach 14:30 – 17:30 i w Boguszycach w godzinach 16:00 – 19:00, we wtorek w Pniowie w godzinach 15:00 – 18:00, w środę w Sarnowie w godzinach 15:00 – 18:00, w czwartek w Kotulinie w godzinach 14:00 – 17:00, w piątek w Płużniczce w godzinach 15:00 – 18:00 i w Ligocie Toszeckiej w godzinach 15:00 – 18:00 oraz w Paczynie w soboty w godzinach 9:30 – 12:30.

Ilość godzin funkcjonowania placówek wsparcia dziennego w 2013 roku								
	Boguszyce	Toszek	Pniów	Sarnów	Kotulin	Ligota Toszecka	Płużniczka	Paczyna
Styczeń	-	-	-	-	-	-	-	-
Luty	-	12	12	12	12	-	9	21
Marzec	12	12	12	12	9	15	12	15
Kwiecień	12	12	15	12	12	12	12	12
Maj	6	12	12	12	9	3	9	14
Czerwiec	6	12	12	12	12	6	12	15
Lipiec	6	15	15	15	12	12	12	-
Sierpień	12	6	12	9	6	3	15	12
Wrzesień	15	15	12	12	12	12	12	12
Październik	12	12	15	15	15	12	12	12
Listopad	9	9	12	12	12	12	12	15
Grudzień	9	9	9	9	9	9	9	12
RAZEM	99	126	138	132	120	96	126	140
OGÓŁEM: 977 godzin pracy								

Z końcem 2013 roku łączna ilość uczestników zajęć w placówkach wsparcia dziennego wynosiła 126. Czas spędzany w świetlicach poświęcany był na: przeprowadzanie zajęć wychowawczych i profilaktycznych, zabaw dydaktycznych i integracyjnych, zabaw i gier ruchowych, stolikowych, pomoc w odrabianiu zadań domowych oraz wyrównywaniu

braków w nauce, organizację wydarzeń sezonowych, np. spotkania świąteczne, kiermasz adwentowy, wycieczki będące odzwierciedleniem zainteresowań dzieci.

Wśród tematów zajęć, jakie w 2013 roku pojawiły się w placówkach wsparcia dziennego w Gminie Toszek znalazły się: Moje największe marzenie, Jestem bezpieczny na drodze, Poznajemy uczucia, „Amazonia” – podróż do Ameryki Południowej, Muzyka łagodzi obyczaje, Świat malowany rękoma, Czas na piknik, Cos z niczego – tworzymy nową zabawkę, W malowniczym świecie bajek, Poznajemy tradycje kulturowe, Asertywność – umiejętność mówienia „NIE”, Sposób na szóstkę, czyli jak się uczyć skutecznie, Barbórka, Mikołajki, Idą święta..., Witaj choinko.

W trakcie trwania 2013 roku Ośrodek Pomocy Społecznej w Toszku zgłosił chęć realizacji zadania finansowanego ze środków budżetu województwa śląskiego w ramach ogłoszonego przez Zarząd województwa śląskiego konkursu pod nazwą *Wzmocnienie rozwoju lokalnych systemów profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie*. Zadaniem tym jest Wzmocnienie działalności placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży (światlic oraz klubów) funkcjonujących na terenie województwa śląskiego. Gmina otrzymała dofinansowanie dla 8 placówek wsparcia dziennego: Światlica opiekuńcza – wychowawcza w Toszku, Światlica opiekuńcza – wychowawcza w Boguszycach, Światlica opiekuńcza – wychowawcza w Pniowie, Światlica opiekuńcza – wychowawcza w Sarnowie, Światlica opiekuńcza – wychowawcza w Kotulinie, Światlica opiekuńcza – wychowawcza w Płużniczce, Światlica opiekuńcza – wychowawcza w Ligocie Toszeckiej oraz Światlica opiekuńcza – wychowawcza w Paczynie. Łączna kwota uzyskanych środków wynosiła 148.000,00 zł, po 18.500,00 zł na każdą z placówek. Realizacja tego zadania została zakończona 31.12.2013 roku.

Wykonanie zadania w każdej z placówek przebiegało w ten sam sposób. Rozpoczęło się od zorganizowania półkolonii dla dzieci i młodzieży pod nazwą „Wesołe wakacje”. Miały one na celu urozmaicenie czasu wolnego dzieci i młodzieży w czasie letniej przerwy w nauce szkolnej, z jednoczesnym wpojeniem im elementów profilaktyki uzależnień. W dzisiejszych czasach rodzice nie zawsze mają możliwość i wystarczającą ilość czasu na zapewnienie dzieciom bezpiecznych warunków spędzania czasu wolnego, w sposób dla nich atrakcyjny. Zwiększa się przez to ryzyko popadnięcia młodzieży w nieodpowiednie towarzystwo osób starszych i rówieśników, co w konsekwencji może prowadzić na nieakceptowanych społecznie zachowań i demoralizacji. Powyższe stanowi powód, dla którego Ośrodek Pomocy Społecznej w Toszku zdecydował się na przystąpienie do wspomnianego wcześniej konkursu.

W ramach półkolonii zatrudniona do tego zadania kadra w postaci szesnastu opiekunów, trzech terapeutów leczenia uzależnień, którzy prowadzili zajęcia związane z profilaktyką zażywania substancji psychoaktywnych oraz personel obsługi zadania, organizowała dla uczestników: zajęcia o tematyce profilaktycznej i wychowawczej, bazujące na programie „Obieżyświat”, którego podstawę stanowią spotkania tematyczne, będące sposobem na poznanie przez uczestników kultur i społeczności z całego świata. Ponadto, zajęcia ruchowe, korzystnie wpływające na relacje w grupie, sprzyjające integracji, gry edukacyjne oraz zabawy rozwijające wyobraźnię, zajęcia plastyczne i muzyczne, będące

odzwierciedleniem zainteresowań uczestników. W czasie półkolonii zorganizowane zostały dwie wycieczki, jedna do „Juraparku” w Krasiejowie, druga do Cinema City w Gliwicach.

Ilość godzin zajęć profilaktycznych przeprowadzonych przez terapeutę leczenia uzależnień w placówkach wsparcia dziennego w 2013 roku							
Boguszyce	Toszek	Pniów	Sarnów	Kotulin	Ligota Toszecka	Płużniczka	Paczyna
10	10	10	10	10	10	10	10
RAZEM: 80							

Niewątpliwie ważnym elementem półkolonii były zajęcia profilaktyczne, prowadzone przez wykwalifikowanych terapeutów leczenia uzależnień. Profilaktyka w głównej mierze dotyczyła poznania czynników chroniących przez stosowaniem substancji psychoaktywnych, m. in. świadomości swoich słabych i mocnych stron, umiejętności wykorzystania zasobów, wzmocnienia poczucia własnej wartości oraz komunikowania się w prawidłowy sposób, nie raniący innych osób, z jednoczesnym akcentem na własne potrzeby.

Ilość godzin funkcjonowania placówek wsparcia dziennego w czasie półkolonii w 2013 roku							
Boguszyce 05.08.2013 - 22.08.2013 r.	Toszek 05.08.2013 - 22.08.2013 r.	Pniów 05.08.2013 - 22.08.2013 r.	Sarnów 05.08.2013 - 22.08.2013 r.	Kotulin 05.08.2013 - 22.08.2013 r.	Ligota Toszecka 05.08.2013 - 22.08.2013 r.	Płużniczka a 05.08.2013 - 22.08.2013 r.	Paczyna 29.07.2013 - 10.08.2013 r.
90	90	90	90	90	90	90	90
RAZEM: 720							

Realizacja zadania o nazwie *Wzmocnienie działalności placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży (świetlic oraz klubów) funkcjonujących na terenie województwa śląskiego*, nie skończyła się na półkoloniach. Do końca 2013 roku, trwały organizowane przez opiekunów zajęcia w świetlicach opiekuńczo – wychowawczych obejmujące m. in.: pomoc w nauce szkolnej, wspólne przygotowywanie posiłków, kształtujące umiejętności kulinarne oraz zdolność pracy w grupie z zachowaniem podmiotowości każdego uczestnika, zabawy ruchowe, zmniejszające stres szkolny, wpajające stosowanie zasady fair play, zajęcia artystyczne (plastyczne, muzyczne, teatralne, rękodzielnicze itp.), wycieczki edukacyjne, których ważnym elementem jest poznanie środowiska, w którym żyją uczestnicy oraz wdrażające do ekologicznego stylu życia. Jednym z ważniejszych elementów pracy placówki wsparcia dziennego jest integracja uczestników oraz emocjonalne zespolenie ich z nią. Można to osiągnąć poprzez organizację sezonowych okolicznościowych wydarzeń, takich jak: kiermasz adwentowy czy spotkania świąteczne. Aktywność uczestników w przygotowaniu i przeprowadzeniu takich wydarzeń daje im możliwość wspólnego zaangażowania się

w działania na rzecz placówki, współgrania w grupie, jak i kształtowania odpowiedzialności za własne decyzje i zachowanie.

2.6. Współfinansowanie pobytu dziecka w zastępczych formach opieki

W 2013 roku Gmina Toszek wydała łącznie 5.363,47 zł na opłaty związane z pobytem dwójki dzieci w pieczy zastępczej. Gmina, w której dziecko jest zameldowane lub w przypadku braku meldunku, Gmina, w której był ostatni aktualny meldunek, ponosi część kosztów utrzymania tego dziecka w pieczy zastępczej. Obowiązek ten reguluje ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2013 r. poz. 135 z późn. zm.)

Dzieje się tak, gdy rodzice pomimo pomocy ze strony instytucji nadal nie wywiązują się prawidłowo z pełnienia funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Z powodu uzależnienia, przemocy, braku możliwości lub chęci zapewnienia właściwej opieki lub zaniedbania, dziecko należy zabezpieczyć w rodzinie zastępczej lub w placówce opiekuńczo – wychowawczej. Ma to na celu ochronę tego dziecka, jego życia lub zdrowia, jak również zabezpieczenie jego potrzeb rozwojowych i wychowawczych. Takie rozwiązanie stosuje się w ostateczności, gdy rodzina samodzielnie nie potrafi zadbać o poszczególnych jej członków.

Potrzeby

Zadań dla pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej stale przybywa. Pracownicy stykają się coraz częściej z bardzo trudnymi przypadkami wymagającymi pomocy od zaraz (są to sytuacje dotyczące dzieci, osób starszych, osób chorych psychicznie). Coraz częściej pracownicy działają interwencyjnie (po otrzymaniu anonimowych zgłoszeń).

W celu rozwijania funkcjonującego systemu pomocy społecznej Ośrodek Pomocy Społecznej jako potrzeby wskazuje w szczególności:

- utworzenie Punktu Interwencji Kryzysowej

Celem Ośrodka Interwencji Kryzysowej będzie zapewnienie wsparcia dla rodzin zagrożonych wystąpieniem zjawiska przemocy i dotkniętych przemocą poprzez działania PR dotyczące poszerzenia wiedzy na temat przemocy, przyczyn powstania zjawiska, możliwości i narzędzi zapobiegania przemocy, a także zapoznanie młodzieży z konsekwencjami prawnymi i społecznymi w przypadku zachowań antyspołecznych.

- utworzenie mieszkania chronionego na 5 miejsc

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej w mieszkaniu chronionym mogą przebywać osoby, które ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebują wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu, ale nie wymagają usług w zakresie świadczonej przez jednostkę całodobowej opieki, w szczególności osobom z zaburzeniami psychicznymi, opuszczającym pieczę zastępczą, młodzieżowy ośrodek wychowawczy, zakład dla nieletnich, a także cudzoziemcom, którzy uzyskali w Polsce status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą.

- utworzenie klubu mam

Klub mam rozumiany jest jako punkt samopomocowy, wspierający funkcje opiekuńczo – wychowawcze. Organizująca się grupa osób, chcących poprawić swoje relacje z dziećmi poprzez mądre wychowywanie ich. Szczegółowy zakres współpracy może zostać określony na podstawie zainteresowań i zgłaszanych potrzeb.

- zabezpieczenie w budżecie Gminy kwot mających stanowić tzw. wkład własny do wniosków projektowych

Zadania, których finansowanie pochodzi z zewnętrznych środków finansowych w dużej mierze koncentrują się na polepszeniu sytuacji rodzin, aktywizacji społecznej, zawodowej lub edukacyjnej mieszkańców danego regionu zagrożonych wykluczeniem społecznym. Występowanie do organizatora z wnioskiem konkursowym wiąże się z zabezpieczeniem w budżecie środków finansowych na tzw. wkład własny, który najczęściej wynosi ok 20% wnioskowanej dotacji. Nierzadko są to kwoty rzędu kilkudziesięciu tysięcy złotych.

Podsumowanie

„3 letni Program Wspierania Rodziny wyznacza kierunek i cele działania na najbliższe lata, w związku z tym wymagana jest stała i systematyczna ocena realizacji zadań i działań zawartych w dokumencie. Ocena pozwoli jednocześnie na bieżącą korektę oraz modyfikację działań a tym samym ich optymalizację uwzględniającą zmieniające się potrzeby adresatów programu, zasoby kadrowe, lokalowe, zmiany sytuacji ekonomicznej i społecznej w szerszym znaczeniu.”²

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2013 – 2015 ma na celu głównie oddziaływanie profilaktyczne. Z tego względu, zostały utworzone placówki wsparcia dziennego, które swoim funkcjonowaniem zapewniają niepełnoletnim mieszkańcom Gminy Toszek opiekę i organizację czasu wolnego w sposób akceptowany społecznie, akcentując przeciwdziałanie występowania niekorzystnych czynników skłaniających do popadnięcia w uzależnienie, demoralizację czy przemoc.

Asystent pomaga rodzinie powrócić do utraconej z różnych przyczyn równowagi w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Dbą o to, by podążając za klientem odbudować dobre relacje w rodzinie, zabezpieczyć jej członków przed niekorzystnymi wpływami środowiska, wskazać właściwy kierunek rozwoju.

Świadczenia rodzinne w dużej mierze warunkują być albo nie być niektórych rodzin. W wyniku długotrwałego bezrobocia, wymagającego rynku pracy i ciągle zmieniających się warunków zawodowych, rodziny nie są w stanie samodzielnie zabezpieczyć finansowo swoich członków. Koszty związane z utrzymaniem rodziny, mieszkania, żywność, odzież, środki czystości itp. stale rosną, powodując popadanie rodzin w ubóstwo. Przeciwwagą dla tych tendencji są właśnie świadczenia finansowe pochodzące z systemu pomocy społecznej.

Powyższe, jak również doświadczenia związane z indywidualnymi traumami, powodują konieczność świadczenia pomocy także w formie konsultacji pedagogicznych, psychologicznych lub prawnych. W skrajnych przypadkach stałe przeżywanie trudnych emocji może prowadzić do uzależnienia od alkoholu czy substancji psychoaktywnych. Mieszkańcy Gminy Toszek także pod tym kątem są zabezpieczeni.

Realizatorem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2013 – 2015 jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Toszku, którego pracownicy na bieżąco dbają o dobro każdego mieszkańca, poprzez częsty i bezpośredni kontakt analizują potrzeby zgłaszane przez klientów i wspólnie z nimi zastanawiają się nad możliwościami ich zaspokojenia.

² Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2013 – 2015, s. 18.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2013 r. poz. 135 z późn. zm.) w ramach zadań administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.

Sprawozdanie za rok 2013 z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2013 – 2015, będące załącznikiem do niniejszej uchwały, zawiera informacje na temat zrealizowanych w 2013 roku działań w zakresie wspierania rodziny oraz wskazania kierunku i sposobu realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.